

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Рада молодих учених Університету Ушинського

Історико-філологічний факультет

Кафедра всесвітньої історії та методики її навчання

«ІСТОРИЧНА НАУКА В УМОВАХ ВІЙНИ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ»

12 березня 2026 року

Збірник матеріалів

Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

Одеса, 2026

УДК: 930.2 + 930.85 + 94

DOI: <https://doi.org/10.24195/HistoricalStudies2026>

*Рекомендовано вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 13 від 30 квітня 2026 р.)*

Рецензенти:

Покась М. С. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин, політології та соціології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Атаманюк З. М. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Історична наука в умовах війни очима здобувачів вищої освіти та молодих учених: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Одеса: Університет Ушинського, 2026. 142 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої дослідженню наступних концептуальних питань сучасної історичної науки: історія Стародавнього світу та Середніх віків, історія Нового часу, проблеми новітньої історії та сучасності, Історія дипломатії та міжнародних відносин, історія війн та військової справи. А також матеріали в сфері методики навчання історичних дисциплін в закладах освіти, що значно розширює дослідницькі межі.

Матеріали, подані у збірнику будуть корисними для науковців, освітян та всіх хто прагне вдосконалити освітній процес та сприяти розвитку сучасної історичної науки.

**«Історична наука в умовах війни очима здобувачів вищої освіти
та молодих учених»**

12 березня 2026 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Красножон Андрій Васильович – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Кон Олена Олександрівна – декан історико-філологічного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат філологічних наук, доцент кафедри словянського мовознавства.

Ковальський Станіслав Валентинович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Окорокова Віра Вікторівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Добролюбська Юлія Андріївна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Яновська Лариса Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Федотов Н. О.	Принцип бунбу рьодо (文武両道) та роль поезії у формуванні військової культури Японії	118
Янак Д. Д.	Самохідні штурмові гармати Вермахту	127

Методика навчання історичних дисциплін в закладах освіти

Половенко Н. А.	Використання історико-порівняльного методу на уроці всесвітньої історії на тему «Виховання та освіта цивілізації майя до та після конкістадорів»	133
Плаксива В. О.	Методичні особливості використання сторітелінгу під час вивчення історії розвитку техніки	136

Половенко Н. А.,
здобувач вищої освіти історико-філологічного факультету
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського» (м. Одеса, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИКО-ПОРІВНЯЛЬНОГО МЕТОДУ НА УРОЦІ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НА ТЕМУ «ВИХОВАННЯ ТА ОСВІТА ЦИВІЛІЗАЦІЇ МАЙЯ ДО ТА ПІСЛЯ КОНКІСТАДОРІВ»

На уроці всесвітньої історії у 8-класі під час вивчення теми: Великі географічні відкриття. Завоювання та освоєння Нового світу, у контексті цієї теми будемо досліджувати питання про «Виховання та освіта цивілізації майя до та після конкістадорів» можна використати історико-порівняльний метод, де учні будуть порівнювати зміни які відбулись в освіті в різні епохи. Це дасть можливість дітям краще зрозуміти тогочасне суспільство і особливо ставлення до освіти та виховання у майя та їх завойовників-конкістадорів. Восьмикласники більше дізнаються інформації про народ майя, тому що у шкільних підручниках цій темі присвячена мала частина.

Під час порівняння буде використана також робота з науково-історичним текстом та візуальними джерелами. Учні будуть працювати з додатковою літературою та візуальними джерелами, через те що у шкільній програмі з всесвітньої історії немає теми яка б висвітлювала питання освіти та виховання давніх майя. Дану роботу можна виконати на практичному занятті, це дасть можливість учням самостійно працювати і робити висновки, цим видом роботи можна розвивати критичне мислення, спостереження формувати вміння аналізувати, також учні включаються в процес дослідження. Вони будуть читати літературу та аналізувати текст і на основі зображень будуть знаходити тих про кого пишеться у тексті, і візуально вони будуть бачити, як проходить процес навчання у древніх майя. Робота з візуальними джерелами передбачає те що діти будуть самостійно охарактеризовувати те що зображено на вазі, вони зможуть відповісти на такі питання:

Хто зображений на вазі?

Що роблять люди на цій картинці?

Про що ви можете розповісти дивлячись на цю картинку?

Школярі читаючи текст більше дізнаються про те яким було виховання та освіта, хто виконував роль вчителя, хто міг навчатися, чи у всіх була можливість

, також читаючи текст вони зможуть самостійно знаходити людей на зображених малюнках і робити висновки, співставляти текст з малюнками.

Складовою частиною історико – порівняльного методу є робота з науково – популярною літературою. До науково-історичної літератури або історичної-белетристики відносять літературу, яка була написана авторами у пізніший час, автори цих праць на основі джерел тієї епохи, письмових чи речових, посилаючись на праці інших дослідників, аналізують та роблять відповідні висновки у своїх роботах на досліджувану тему. До історичної белетристики відносять такі види наукових робіт: монографії, статті, дисертації, таким чином дослідник реконструє минуле крізь призму художнього бачення [1, с.157]. Науково-популярну та довідкову літературу на уроках історії можна впроваджувати за трьома напрямками:

1. Інформаційний: як база для підготовки вчителя до заняття.
2. Змістовний: як доповнення до основної розповіді вчителя на уроці.
3. Діяльнісний: як інструмент для самостійної роботи учнів.

Основні форми роботи, які можна використати працюючи з науковою літературою, пошук та порівняння визначень у словниках, підготовка есе, тез або коротких рефератів та використання цікавих фактів із літератури для стимулювання пізнавальної активності[1, с. 159].

Методична робота з текстами: Учитель на уроці ділить клас на дві групи і дає кожній групі роздрукований текст у якому пишеться про освіту та виховання майя у класичну добу та у період після конкістадорів.

Учитель дає завдання до цього тексту:

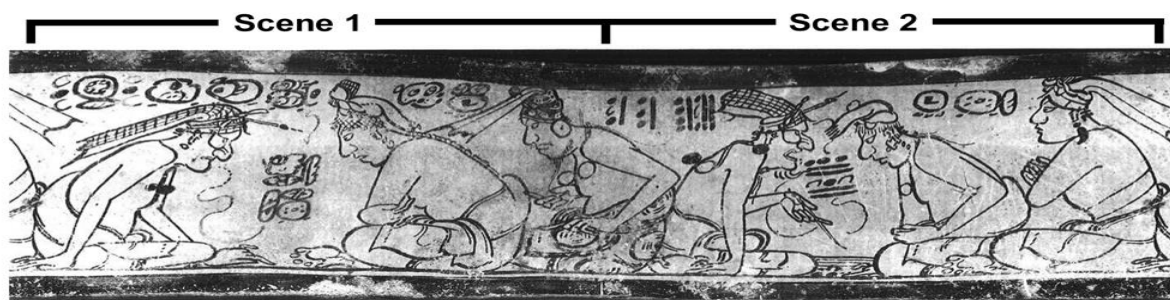
1. Прочитати текст (кожна група читає про той період, який їм сказав вчитель).
2. До цього тексту додаються зображення процесу виховання.
3. Діти повинні прочитати текст 1(про класичний період) і співвіднести його із зображеннями і сказати що вони бачать на малюнках і як це описується у тексті (дається одна картинка для кожної групи, на цій вазі зображені дві сцени, перша група дітей співвідносить першу сцену, на якій зображено навчання «юних лордів» та друга сцена на якій зображені як ті, що походять «із» того самого місця), діти повинні порівняти ці сцени і сказати чим вони відрізняються і чим схожі системи у різних шарах населення.
4. Знайти спільне і відмінне у вихованнях цих двох епох.

На прикладі класичної доби дається малюнок про навчання двох груп юнаків, одні ідентифікують як «молоді лорди», про інших автор пише як ті, що

походять «із» того самого місця та бога науки та писемності Іцамна, який їх навчає.

У першому тексті про класичну добу, автор пише про групу молодих людей, кожна з яких ідентифікована ієрогліфічним підписом. Одна пара ідентифікується як «юні лорди» (ch'ok ajaw), інша пара позначена як ті, що походять «із» того самого місця. Вчитель звертається до кожної пари учнів, він вчить, «молодих лордів» сільському господарству та родючості, іншу пару учнів як ті, що походять «із» того самого місця вчить чисел це можна побачити на малюнках (Мал.1, с.86)[3, с.1].

Franco D. Rossi

Figure 1. A depiction of Classic Maya pedagogy in two scenes on an unprovenienced Late Classic Vessel. (Courtesy Justin Kerr).

«Зображення класичної педагогіки майя у двох сценах на посудині пізньокласичного періоду невідомого походження. (Надано Дастіном Керром)»

Другий текст розповідає про освіту древніх майя у період після приходу конкістадорів. Автор пише про наслідки завоювання і як це вплинуло на систему освіти та виховання, він пише «іспанці» і особливо майя, які були виховані ченцями, тут робиться акцент на те що майя прирівнюють до іспанців, бо як вони вважають, що вміють читати і писати, вони рівні іспанцям. Тут вони пишуть про іспанізованого майя Хасінто Канека, Канек також був освіченим, іспанізованим майя, якому протегували доброзичливі іспанці. Хоча він, очевидно, був сиротою неясного походження. З ним поводитись як з вельможними юнаками майя в ранній період після завоювання; його прийняли і виховали францисканці в головному монастирі ордену в Меріді. Здібності та освіта Кенека перевищували можливості, які надавались йому . Він став схильним до пияцтва. І ченці вигнали його . для того щоб він сам почав дбати про себе, падіння зі статусу улюбленця францисканців, до рівня звичайного індіанця, який був змушений перебиратись випадковими заробітками, це породило у ньому боротьбу проти іспанців. Він

виплекав грандіозну схему вигнання іспанців і на додачу, коронації себе «королем»[2, с.102].

Використання історико-порівняльного методу із залученням зображень, сприяє кращому уявленню учнів про період, що вивчається, про те яка була система виховання та освіти у народі майя, чи всі мали право на те щоб навчатися, хто навчав, і зрештою дає можливість простежити динаміку змін яка відбулась у різний час в історії майя. А візуальні зображення дають можливість побачити як ці процеси зображували свідки тих подій, і мати певну картинку про ці події.

Література

1. Пометун О.І., Фрейман Г.О. Методика навчання історії в школі: навч. посіб. Київ: Генеза, 2006. 328 с.
2. Farriss, N.M.(1984). *Maya society under colonial rule: The collective enterprise of survival. Princeton University Press.*
3. Rossi, F.D.(2017). Pedagogy and State: An Archeological Inquiry into Classic Maya Educational Practice. *Cambridge Archeological Journal?* 27 (1)? 103-121.

Науковий керівник: Яновська Л. Г., кандидат педагогічних наук., доцент кафедри всесвітньої історії та методика її навчання ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

Плаксива В. О.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СТОРІТЕЛІНГУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ТЕХНІКИ

Сторітеллінг у педагогіці розуміють як спосіб подання навчального змісту через цілісну історію з героями, конфліктом і розв'язкою, що передає знання, цінності та моделі поведінки. На уроках історії це дає змогу перетворювати абстрактні дати, поняття й описи процесів на живі оповіді про людей, їхні рішення та наслідки цих рішень. Особливу силу мають реальні життєві історії винахідників, інженерів, підприємців, оскільки вони допомагають учням співвідносити прочитане з власним досвідом та сучасністю [2].

Наукове видання

**«ІСТОРИЧНА НАУКА В УМОВАХ ВІЙНИ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ»**

Збірник матеріалів
Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

м. Одеса, 12 березня 2026 р.

Електронне видання. Підписано до друку 01.05.2026 р.
Формат 60 x 90 1/16 Умовн. друк. арк. 8,7
Наклад – 150 прим.